

## בס"ד י"ב תמוז, ה'תשכ"ח

(הנחה בלתי מוגה)

**כי** מראש צורים אראנו ומגבעות אשורנו<sup>1</sup>. הנה פשטות הענין הוא, שכאשר בלעם רצה לומר על בני ענין שאינו ברכה, אזי הי' המענה שלא שייך מציאות כזו, כיון שמראש צורים אראנו ומגבעות אשורנו, כפירוש רש"י, אני מסתכל בראשיתם ובתחילת שרשיהם ואני רואה אותם מיוסדים וחזקים כצורים וגבעות הללו ע"י אבות (שנקראו צורים) ואמהות (שנקראו גבעות), והיינו, שלא זו בלבד שאני מסתכל בראשיתם ובתחילת שרשיהם, אלא גם כאשר אני רואה אותם כפי שהם במציאותם, אזי נראה בהם שרשם ומקורם, ולכן לא שייך שיהי' אצלם ענין של היפך הברכה ח"ו. וכן הוא גם בעבודה (ומזה נמשך גם בפשטות הענין), דהנה, עבודת האדם כפי שהיא מצד עצמו, יכול להיות בה עליות וירידות, אבל כאשר העבודה היא מצד שרשו ומקורו (מראש צורים גו'), הן בנוגע לנשמתו, שזהו ראש ועצם הנשמה, בחי' המזל, והן (ועאכו"כ) בנוגע להאבות (והאמהות), שהורישו לבניהם אחריהם את האהבה המסותרת, שכוללת גם את ענין היראה<sup>2</sup>, והיינו, שהעבודה היא באופן שהאדם מעורר את שרשו ומקורו, ע"י זכרונו, שיומשך בגלוי, הרי כיון שהאהבה היא שרש כל רמ"ח מ"ע וממנה הן נמשכות ובלעדה אין להם קיום אמיתי (כלשון התניא פ"ד, וכידוע הדיוק<sup>3</sup> שקיום אמיתי הו"ע החיות כו'), והיראה היא שרש לשס"ה לא תעשה, אזי העבודה היא באופן דתמים תהי' עם הוי' אלקיך<sup>4</sup>. וכיון שההנהגה היא באופן דבחוקותי תלכו ואת מצוותי תשמרו, הרי בודאי שמתקיים מ"ש ונתתי גשמיכם בעתם, וכל הברכות המנויות בפרשה<sup>5</sup>. וכן הוא גם בנוגע למציאות העולם [והיינו, שמהענין דמראש צורים גו' כפי שהוא בנוגע לכללות ישראל ולכל אחד מישראל בעבודתו, נמשך גם בנוגע למציאות העולם, שהיא בשביל ישראל שנקראו ראשית<sup>6</sup>], שזהו שדרשו חז"ל (בשמו"ר פ' בא<sup>7</sup>) כי מראש צורים אראנו אלו האבות

(4) שופטים יח, יג. וראה לקו"ת נצבים מה, ג.

(5) ר"פ בחוקותי.

(6) פרש"י ורמב"ן בראשית א, א.

(7) פט"ו, ז.

(1) פרשתנו (בלק) כג, ט.

(2) ראה תניא פי"ח.

(3) קונטרס העבודה פ"ב. הובא ב"מ"מ,

הגהות והערות קצרות לסס"ב" לשם (ע')

(ט). סה"מ תרפ"ט ע' 263 בהערה.

כו', מתחלה הי' המקום מבקש לכוונן העולם ולא הי' מוצא עד שעמדו האבות. משל למלך שהי' מבקש לבנות מדינה, גזר וחיפשו מקום לבנות בו המדינה, בא ליתן היסוד, והיו המים עולים מן התהום ולא היו מניחים לעשות את היסוד, שוב בא ליתן את היסוד במקום אחר והיו המים מהפכים, עד שבא במקום אחד ומצא שם צור גדול, אמר, כאן אני קובע את המדינה על הצורים הללו. כך מתחלה כו' הי' האלקים מבקש לכוונן עולמים ולא היו הרשעים מניחים כו', כיון שבאו האבות וזכו, אמר הקב"ה על אלו אני מכוונן את העולם, שנאמר<sup>8</sup> כי לה' מצוקי ארץ וישת עליהם תבל, לכך כתיב כי מראש צורים אראנו.

**וצריך** להבין מהו הדיוק בלשון המדרש הנ"ל שהאבות נקראים בשם צורים דוקא, והיינו, אפילו לא בשם הרים, כדאיתא במדרש לעיל מיני<sup>9</sup>, בזכות אבותם אני גואלם, לכך כתיב<sup>10</sup> מדלג על ההרים, ואין הרים אלא אבות, ואילו כאן נקראים בשם צורים דוקא. גם צריך להבין<sup>11</sup>, מהו דיוק הלשון שהי' המקום מבקש לכוונן את עולמו, דלכאורה הול"ל שהי' מבקש לברוא את עולמו, שלשון זה מתאים יותר עם המשל למלך שהי' מבקש לבנות מדינה. גם צריך להבין, מהו הענין שלא היו הרשעים מניחים כו' עד שבאו האבות כו', הרי בריאת העולם וקיומו היו עוד קודם שבאו האבות. גם צריך להבין דיוק הלשון כיון שבאו האבות וזכו, והיינו, שבהקדמת הענין נאמר רק עד שעמדו האבות, וכאן מוסיף גם תיבת וזכו.

(ב) **וביאור** הענין, דהנה, משנת"ל כפי שהוא בישראל, בעבודתם, ובמציאות העולם למטה, הרי זה מפני שנשתלשלו מהן<sup>12</sup>, מהמקור של בני" למעלה, שזהו בחי' ז"א (דאצילות), שנקרא ישראל דלעילא (כדאיתא בביאורי הזהר ובאזה"ת להצ"צ על הכתוב<sup>13</sup>). ובאותיות שם הוי' הו"ע אות וא"ו, וזהו הטעם שתכלית השלימות במנין בני" הוא מספר ששים ריבוא [וכמארז"ל<sup>14</sup> הרואה אוכלוסי ישראל (חיל גדול של ששים ריבוא) אומר ברוך חכם הרזים], היינו, שכללות ישראל הם ששים ריבוא נשמות פרטיות שהן שרשים כו'<sup>15</sup>, לפי שבני" למטה נמשכים מבחי'

(13) ביאורי הזהר להצ"צ ח"ב ע' תתקצג ואילך — נדפס גם באזה"ת פרשתנו ע' תתקד ואילך. וראה גם ביאורי הזהר לאדמו"ר האמצעי קג, סע"א ואילך.  
(14) ברכות נח, א (ובפרש"י).  
(15) ראה תניא פל"ז (מת, א).

(8) שמואל"א ב, ח.  
(9) שם, ד.  
(10) שה"ש ב, ח.  
(11) ראה גם רד"ה כי מראש צורים תער"ג (המשך תער"ב ח"א ע' רצ).  
(12) לשון התניא רפ"ג.

ז"א, אות וא"ו, ששה מדות שלמעלה, כפי שכלולים מיו"ד, ויו"ד מיו"ד כו', ה' פעמים, שעולה למספר ששים ריבוא (כמבואר בארוכה בספרי קבלה וחסידות בכ"מ<sup>16</sup>). והנה, בריאת העולם היא ע"י בחי' ז"א, ששה מדות, וכפי שמדייק בזהר<sup>17</sup> מ"ש<sup>18</sup> ששת ימים עשה הוי' את השמים ואת הארץ, ולא כתיב בששת, כי ששת ימים אלו הם ששה מדות עליונות. אמנם, מצד בחי' המדות כשלעצמם נעשה הענין דשבירת הכלים (שזהו בדוגמת מ"ש במדרש הנ"ל שלא היו הרשעים מניחים כו'). והתיקון על זה הוא ע"י הבירור והזיכוך והעלי' כו' שנעשה ע"י בחי' המוחין (מדריגת האבות), כי, ענין השבירה הוא רק בששת המדות (מלבד בחי' המלכות, שבה הי' רק ענין של התבטלות, כמאמר<sup>19</sup> ארעא אתבטלת), משא"כ בבחי' המוחין לא הי' ענין השבירה, שזהו מ"ש<sup>20</sup> ימותו ולא בחכמה (כמבואר בארוכה בספרי קבלה<sup>21</sup>). וגם על זה נאמר כי מראש צורים אראנו, דהיינו סיפור שבח מעלת הז"א (כלשון הצ"צ<sup>22</sup>) איך ששרשו גבוה מאד מראש צורים כו', והיינו אור אבא דאצילות, ששם הוא ראשית התהוות המדות.

ג) **ויובן** ע"פ ביאור הענין כפי שהוא בהכחות שבנפש האדם. דהנה, ענין המדות שבלב אינו באופן שכאן נמצא כאן הי', אלא יש גם שרש ומקור המדות, שהרי המדות נמשכים מן המוחין, בחי' חו"ב, שנקראו אמות ומקור למדות<sup>23</sup>, כיון שע"י חכמה ובינה ויחודם נעשה הולדת המדות. וזהו"ע ראש צורים וגבעות, אבות ואמהות, דהיינו, בחי' החכמה שנקראת אב, ובחי' הבינה שנקראת אם, כמ"ש<sup>24</sup> אם הבנים שמחה. ועז"נ כי מראש צורים אראנו ומגבעות אשורנו, שזהו שבחו של ז"א, בחי' המדות, שכלול בשרשו ומקורו בבחי' המוחין, וגם לאחר שנתגלו המדות, נמשך ומתלבש בהם שרשם ומקורם בבחי' המוחין להיות ניכר בהם, כפי שמבאר בביאורי הזהר בפרשתנו<sup>25</sup> ב' ענינים אלו, התכללות המדות במוחין, והתלבשות המוחין בהמדות.

אדמו"ר הזקן תקס"ח ח"א בתחילתו. ענינים ע' תיו ואילך. ועוד.  
 (22) אוה"ת שם ריש ע' תתקה.  
 (23) תניא פ"ג.  
 (24) תהלים קיג, ט. זהר ח"א ריט, א. ח"ב פד, א. פה, ב. פרס שער כג (שער ערכי הכינויים) ערך אם הבנים. לקו"ת שמע"צ פח, ד.  
 (25) לאדמו"ר האמצעי — קד, ב.

16) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ו ע' קצ ואילך. סה"מ תרע"ח ע' שיב ואילך. ועוד.  
 17) ח"א רמז, א. ח"ג רחצ, ב. ועוד.  
 18) יתרו כ, יא. תשא לא, יז.  
 19) זח"ב קעו, ב (ספד"צ).  
 20) איוב ד, כא.  
 21) ראה עץ חיים שער ח (שער דרושי נקודות) פ"ב. שער ט (שער שבירת הכלים) פ"ו. שער יא (שער המלכים) פ"א-ב. וראה תו"א הוספות תצוה קי, ד. קיח, ג"ד. מאמרי

**והענין** בזה, דהנה, סדר הולדת המדות מן המוחין הוא שתחילה ישנה נקודת ההשכלה, ולאחרי כן, הנה ע"י השהי' והעיכוב וההתבוננות כו' נעשה מנקודת ההשכלה כל בנין השכל באורך ורוחב כו'. והדוגמא לזה מהולדת הולד כפשוטו, שתחילה ישנה טיפת האב, שאינה אלא נקודה בלבד, שבה נכלל כל מציאות הולד ברמ"ח אבריו ושס"ה גידיו, אלא שמציאותם שם היא בהעלם וברוחניות בלבד. ולאחרי כן, הנה ע"י שהייתה תשעה חדשים בבטן האם (כהלשון בתניא<sup>26</sup>) נעשית כל מציאות הולד באופן שנשלמו ונגמרו רמ"ח אבריו ושס"ה גידיו ואפילו שערו וצפרניו. ודוגמתו גם בענין השכל, שבהיותו בנקודת ההשכלה אזי הוא באופן של נקודה כללית, שבה נכללים כל הפרטים שבהשכלה זו (שלכן הנה לאחרי שיתבונן בהנקודה כדבעי אזי יבוא לכל הפרטים שנמצאים בהנקודה), אבל שם הם בהעלם לגמרי (ע"ד התכללות כל האברים בהטיפה). ולאחרי שמתעכב להתבונן בנקודת השכל באופן של הבנה והשגה, אזי נעשה כל האורך ורוחב דבנין השכל בכל פרטיו. והנה, בשלימות ההבנה וההשגה נכללת גם ההטי' לחסד או לגבורה, וכמו בענין שנוגע למעשה, אם להשפיע טוב לזולתו או להיפך, ועד"ז בנוגע להשפעה רוחנית, כמו השפעת השכל, אם להשפיע בריבוי לתלמידו או להיפך, ועד"ז אפילו בענין השכל כמו שהוא לעצמו, שלפעמים יש נטי' להרחיב את השכל שיתפשט ויכלול כמה סוגיות, כמה ענינים וכמה פרטים, או להיפך, שהנטי' היא בקו של גבורה וצמצום, שזהו ענין של חידוש, ואין למדין מחידוש<sup>27</sup> וכיו"ב. וע"ד כללות החילוק בין ב"ש וב"ה, שב"ש מחמירים ואוסרים וב"ה מקילים ומתירים<sup>28</sup>, שזהו מצד נטיית השכל כלפי חסד או כלפי גבורה<sup>29</sup>. והיינו, שנטי' זו ישנה כבר בכללות השכל, עוד קודם שבא לדון באיזה ענין פרטי, ולפי אופן הנטי', לחסד או הפכו, נעשה השקו"ט בשכל בהרחבת הטעמים וההסברות ועד להסך־הכל והפס"ד אם יומשך בגילוי ענין של חסד או הפכו. ובמדריגה זו הנה השכל עצמו הוא כבר בהעלם, שהרי מה שישנו בגילוי (בדיבור או עכ"פ במחשבה) הרי זה רק מסקנת השכל והפס"ד, שזהו"ע המדות, אלא שזהו כפי שהמדות הם עדיין בהמוחין, וראי' לדבר, שהפס"ד לחסד או לגבורה, להשפיע או לא כו', אינו באופן של התרגשות והתפעלות, ועד כדי כך, שיכול לפסוק דין בנוגע לחיים או היפך החיים, ואעפ"כ, עם היותו אדם השלם, הנה

(28) עירובין ו, ב.

(26) פ"ב.

(29) ראה תניא בהקדמה (ד, רע"א). אגה"ק

(27) ראה חולין לד, א וברש"י ד"ה

סי"ג (קיט, א).

בחידוש הוא.

בשעת מעשה לא יהי' בתנועה של התפעלות והתרגשות, והיינו, לפי שזהו עדיין בחי' המדות כפי שהם עדיין במוחין, והרי ענין המוחין אינו באופן של התפעלות והתרגשות. ולאחרי כן נמשכים המדות כפי שהם בלב, אם במדת החסד והאהבה שהיא בתנועה של התרחבות, או במדה ההפכית שהיא בתנועה של כיווץ, שאז הרי זה באופן שהענין נוגע לו ומתרגש ומתפעל כו', שזהו ענין הלב שהוא באופן של התרגשות והתפעלות. ונמצא שבענין המדות ישנם ג' אופנים. הא', כפי שהמדות הם בבחי' החכמה, שכלולים בנקודת השכל, כמו כל פרטי ההשכלה שכלולים בנקודת השכל (כמשל התכללות האברים והגידיים בהטיפה). הב', כפי שהמדות הם בבחי' הבינה, דהיינו, כאשר כל פרטי השכל הם בהרחבת הביאור והשקו"ט ועד שישנו גם הפס"ד בהתאם להנטי' לחסד או לגבורה, אלא שזהו עדיין מציאות של שכל, שלכן אינו צריך למציאות של זולת, וגם אצלו אין זה ענין שפועל התפעלות והתרגשות. והג', כפי שהמדות הם בגילוי במקומם בלב, שעיי"ז נעשית ההשפעה בפועל אל הזולת.

**אמנם** כאשר המדות הם במקומם בלב לפעול ההשפעה אל הזולת, הרי כיון שבמדריגה זו יש אחיזה להזולת, אזי יכול להיות שהזולת יסיר אותו מדרך הישר כו' (וכיו"ב בנוגע לעבודת האדם, וכן בנוגע לבחי' ישראל דלעילא). אך עז"נ כי מראש צורים אראנו וגו', היינו, ששבחו של ז"א (בחי' המדות), שגם בהיותו במקומו, נמשך וניכר בו שרשו ומקורו, כפי שהוא בבחי' החכמה, ומצד זה נשללת האפשרות לענין של היפך הברכה ח"ו, ושלילת הענין דיניקת החיצונים (בלשון הקבלה והחסידות).

ד) **ובעומק** יותר, הנה שבחו של ז"א בכתוב זה הוא מצד שייכותו לא רק לבחי' החכמה, שזוהי בחי' האבות כפי שנקראים בשם הרים, אלא גם כפי שנקראים בשם צורים, ועד לבחי' ראש צורים. ויובן בהקדם המבואר בכ"מ<sup>30</sup> בענין צור, שכאשר מכים בו יוצאים ממנו ניצוצי אש, שאין זה באופן שהצור יש בו בהעלם מציאות אש, וע"י ההכאה יוצא ניצוץ האש מן ההעלם אל הגילוי, כי אם, שמציאות האש היא בהעלם שאינו במציאות כלל, שלכן, גם כאשר נותנים את הצור במים, לא נעשה שינוי בהצור, ואין זה מונע שיוכלו להוציא ממנו ניצוצי אש ע"י ההכאה. ועפ"ז יובן בנוגע למדרגת האבות כפי שנקראים בשם צורים, דקאי על

30 לקו"ת אחרי כו, ג. אוה"ת דרושים ליוהכ"פ ח"ה ע' ב'קלו. סה"מ תר"ל ע' שיח ואילך. ועוד.

בחי' החכמה (אב) כפי שהיא במדריגה נעלית ביותר, וכידוע שבענין השכל גופא יש כמה דרגות, יש שכל השייך למדות ויש שכל כפי שהוא לעצמו, ובזה גופא יש שכל הגלוי ושכל הסתום וכו', בעילוי אחר עילוי, ומזה מובן, שראש צורים קאי על המדריגה הכי נעלית בענין השכל, שהו"ע פנימיות החכמה, פנימיות אבא, שהיא פנימיות עתיק<sup>31</sup>. ועוד פירוש בזה<sup>32</sup>, שצורים קאי על בחי' הכתר, ובזה גופא יש כמה מדריגות, כדאיתא בספרי קבלה<sup>33</sup> שצור קאי על הספירות כפי שהם בבחי' כתר כל אחד במקומו, והיינו, שיש כתר דנוקבא, כתר דז"א וכתר דחב"ד, וגם בכללות ספירת הכתר (דכללות האצילות) ישנם ב' מדריגות, אריך ועתיק, ומזה מובן, שראש צורים קאי על המדריגה הכי נעלית בבחי' הכתר, בחי' עתיק. וב' הפירושים הנ"ל (פי' הא', שקאי על פנימיות החכמה, ופי' הב', שקאי על עתיק) מתאימים זל"ז, שהרי פנימיות אבא היא פנימיות עתיק. וזהו כי מראש צורים אראנו גו', ששבחו של ז"א הוא לא רק מצד שרשו ומקורו כפי שנכלל בבחי' החכמה, ששם נמצאים המדות בהעלם רוחני עכ"פ, אלא כפי שהמדות כלולים בבחי' הכתר, עד לבחי' עתיק, וכידוע שז"א בעתיקא אחיד ותליא<sup>34</sup>, והיינו, שאמיתת המציאות דבחי' ז"א היא בחי' עתיק, ולכן יכולה להיות המשכת בחי' עתיק בז"א. ועד"ז בנוגע לבחי' ישראל דלעילא (שמשם נמשכו בני' למטה), דהנה, ישראל עלו במחשבה<sup>35</sup>, דמחשבה קאי על חכמה<sup>36</sup>, כלשון הזהר<sup>37</sup> מחשבתא ויובלא כו', ועלו במחשבה היינו הבחי' היותר עליונה במחשבה<sup>38</sup> (חכמה), עד לבחי' פנימיות החכמה, וכנ"ל שפנימיות אבא היא פנימיות עתיק, ושם הוא השרש דבחי' ז"א (ישראל דלעילא), כנ"ל שז"א בעתיקא אחיד ותליא.

ה) **וביאור** הענין כפי שהוא בעבודת האדם בישראל דלתתא. דהנה, מבואר במ"א בארוכה שעיקר ענין עבודת האדם היא לפעול בהששת ימים עשה הוי' את השמים ואת הארץ שיהי' בהם הענין דויכולו השמים והארץ וכל צבאם<sup>39</sup> (כמארז"ל<sup>40</sup> כל המתפלל בערב שבת ואומר

34) זח"ג רצב, א (אד"ז). וראה תו"א יתרו עב, סע"ב ואילך. עג, א. ובכ"מ.  
35) ב"ר פ"א, ד.

36) ראה קונטרס לימוד החסידות שם. וש"נ.

37) ח"א קכג, א.

38) ראה לקו"ת שה"ש יט, ב.

39) בראשית ב, א.

40) שבת קיט, ב.

31) ראה פע"ח שער הק"ש פט"ו. רמ"ז לזח"ג רס, ב. רעו, ב. לקו"ת נצבים מט, ד. הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א בקונטרס לימוד החסידות פ"ג [נדפס באג"ק אדמו"ר מוהרי"צ ח"ג ע' שלה ואילך].

32) ראה אוה"ת שם ע' תתקיג.

33) ראה הנסמן באוה"ת דרושים ליוהכ"פ

שם ע' ב'קלא.

ויכולו מעלה עליו הכתוב כאילו נעשה שותף להקב"ה במעשה בראשית), היינו, לפעול בששת ימי החול שיהיו הכנה לשבת, שענינו ויכולו גו', מלשון כליון ומלשון תענוג<sup>41</sup>, היינו, להמשיך ולגלות בהם את התענוג דלמעלה שנתאוהו הקב"ה להיות לו ית' דירה בתחתונים<sup>42</sup>. והנה, כאשר עבודה זו היא רק מצד האהבה והיראה הגלויים שבלב, שעז"נ<sup>43</sup> לא יחפוץ כסיל בתבונה כי אם בהתגלות לבו, אזי מאהבה דקדושה יכול ליפול לאהבה בעניני הרשות ועד לאהבה דלעו"ז, ועד"ז במדת היראה. והעצה לזה היא שיהיו המדות כלולים בבחי' המוחין, וכמובן גם ממארז"ל<sup>44</sup> אין אדם עובר עבירה אא"כ נכנס בו רוח שטות, והיינו, שהרוח שטות גורם לכך שלמרות שישנו השכל דנה"ב מ"מ יכול להיות עובר עבירה, אבל כאשר ענין המוחין הוא בשלימות, אזי לא יתכן שיהי' אדם עובר עבירה. ובפרטיות יותר, הנה בהתכללות המדות בבחי' המוחין ישנו אופן שהמדות כלולים בבחי' הבינה, מגבעות אשורנו, ולמעלה יותר, כפי שהם כלולים בבחי' החכמה, מראש צורים אראנו, כמבואר בתניא<sup>45</sup> שמצד בחי' החכמה שבנפש הנה אפילו קל שבקלים ופושעי ישראל מוסרים נפשם על קדושת ה', בלי שום דעת והתבוננות, כיון שזהו"ע שלמעלה מן השכל והדעת, שזוהי כללות העבודה דבכל מאדך<sup>46</sup> (שעם היותה רק מאד שלך<sup>47</sup>), הרי זה אצלו ענין של מאד), למעלה ממדידה והגבלה, והו"ע העבודה דמסירת נפש, שפירושה הוא מסירת הרצון<sup>48</sup>, שדוגמתה למעלה הו"ע ספירת הכתר. ומבחי' זו (ראש צורים) נמשך בעבודה בפועל, שבאה ע"י הקדמת קבלת עול ומסירת נפש (כמבואר בתניא<sup>49</sup>), וחודרת בכל כחות הנפש, בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך<sup>46</sup> (כולל גם בכל ממונך<sup>50</sup>), החל מכח הרצון וכח התענוג.

(ו) **והנה** כמו שהוא בעולם קטן זה האדם<sup>51</sup>, כן הוא גם בעולם גדול, שזהו מאמר המדרש מתחלה הי' המקום מבקש לכוונן העולם כו', לכוונן דייקא<sup>52</sup>, דהנה, לאחרי שהיתה הבריאה באופן דבונה על מנת

(47) ראה תו"א מקץ לט, ג-ד.

(48) ראה תו"א שם לו, א. ובכ"מ.

(49) ספכ"ה. רפמ"א.

(50) פרש"י ואתחנן שם.

(51) תנחומא פקודי ג. תקו"ז תס"ט (ק, ב.

קא, א).

(52) ראה גם סד"ה כי מראש צורים הנ"ל

(המשך תער"ב ח"א ע' ש).

(41) ראה אוה"ת בראשית מב, ב ואילך.

(42) ראה תנחומא בחוקותי ג. נשא טז.

ב"ר ספ"ג. במדב"ר פי"ג, ו. תניא רפ"ו.

ובכ"מ.

(43) משלי יח, ב. וראה לקו"ת מסעי צ, א.

(44) סוטה ג, א.

(45) פי"ח.

(46) ואתחנן ו, ה.

לסתור, שהו"ע עולם התהו, וסותר על מנת לבנות, שהו"ע עולם התיקון<sup>53</sup>, הרי זה עדיין מציאות של עולם, מלשון העלם<sup>54</sup> (והסתר), מצד הסתר הבורא מהנברא, ומובן בפשיטות שלא זו היא תכלית הכוונה, אלא הכוונה היא לגלות אלקות בעולם, עד שהעולם יהי' דירה לו ית', וזהו שהי' המקום מבקש לכוון העולם, היינו, שלאחרי שכבר נתהווה העולם, הנה הרצון העליון הוא שהנהגת העולם תהי' בהתאם לכוונת הבריאה, לעשות לו ית' דירה בתחתונים. אך לא היו הרשעים מניחים כו', והיינו, שכפי שהבריאה היא מצד ששת ימים עשה הוי' כו', ששת המדות, אזי יכולה להיות יניקת החיצונים כו' (וכמו בעבודת האדם כאשר היא מצד המדות שבהתגלות לבו בלבד, כנ"ל). וממשיך במדרש במשל המלך שבא במקום אחד ומצא שם צור גדול, אמר, כאן אני קובע את המדינה על הצורים הללו, ובנמשל הרי זה מה שבאו האבות וזכו, זכו דייקא, שמורה על הענין דעבודת התחתון, שנעשה שותף להקב"ה במעשה בראשית ע"י אמירת ויכולו בע"ש, שפועל להיות ויכולו השמים והארץ וכל צבאם, שהו"ע הכליון והתענוג (כנ"ל ס"ה). ואז אמר הקב"ה על אלו אני מכוון את העולם, שנאמר כי להי' מצוקי ארץ וישת עליהם תבל, ומסיים במדרש, לכך כתיב כי מראש צורים אראנו, והיינו, שגם בעולם שנתהווה מבחי' המדות, ממשיכים מבחי' המוחין, ועד למדריגה היותר עליונה בבחי' החכמה, פנימיות החכמה (שהיא פנימיות עתיק), או כהפירוש השני, שהיינו הן<sup>55</sup>, שקאי על המדריגה היותר עליונה בבחי' כתר עילאה, עתיק שבכתר.

**וזהו** גם הענין דמראש צורים אראנו גו' כפי שהוא בפשטות הכתובים בנוגע לדברי בלעם (כנ"ל ס"א). דהנה, בלעם הוא הלעו"ז דמשה, כדרשת רז"ל<sup>56</sup> על הפסוק<sup>57</sup> ולא קם נביא עוד בישראל כמשה, אבל באומות העולם קם ומנהו בלעם. ולכן, כדי לשלול את הקס"ד של בלעם, צריך להמשיך ממדריגה שהיא למעלה גם ממדריגתו של משה, שענינו בחי' החכמה<sup>58</sup>, וזהו כי מראש צורים אראנו גו', שזוהי ההמשכה מבחי' ראש צורים, שהיא המדריגה היותר עליונה שבחכמה וכתר, פנימיות אבא ופנימיות עתיק. ולאחרי שישנה ההמשכה מבחי' ראש צורים, הנה גם במדריגות שלמטה מזה שבהם יש נתינת מקום למציאותו של בלעם,

56) ספרי ברכה לד, י.

57) ברכה שם.

58) ראה תו"א שמות מט, ריש ע"ג.

הוספות תצוה קיא, ב. ובכ"מ.

53) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ג

ח"ב ע' תשכח. מאמרי אדמו"ר האמצעי

דברים ח"ב ע' תקפב ואילך. ובכ"מ.

54) ראה לקו"ת שלח לז, ד. ועוד.

55) ראה לעיל ס"ד.



נמשכים רק ברכות, כמ"ש<sup>59</sup> הנה ברך לקחתי וברך ולא אשיבנה. וע"ד החידוש דמ"ת (שהתחלתו כאשר באו האבות וזכו) שמתחיל באל"ף, שע"ז הנה גם המשכתו בעולם היא באופן של ברכה, אף שהעולם מצד עצמו לא הי' יכול להתחיל באל"ף, כיון שהי' יכול להיות באופן של היפך ברכה, כמבואר במ"א בארוכה<sup>60</sup>.

(ז) **ויש** לקשר זה עם הקאפיטל תהלים של בעל השמחה והגאולה<sup>61</sup>, קאפיטל פ"ט, שהתחלתו משכיל לאיתן האזרחי. והענין בזה, כידוע המאמר של רבינו הזקן בזה (שנדפס בקונטרס לימוד החסידות<sup>62</sup> של בעל הגאולה, ונתבאר בארוכה בכמה ממאמריו<sup>63</sup>), שמשכיל הוא למעלה מהשכל, היינו, המקור הממציא ומגלה את השכל, וקאי על בחי' חכמה סתימאה<sup>64</sup>, פנימיות החכמה, או ספירת הכתר, שבחינה זו תתגלה לעתיד לבוא, שזהו גם האזרחי, אזרח לשון עתיד, שעתיד להזריח בכאור"א מישראל, וזהו גם איתן, שהרי אותיות איתן משמשות לעתיד לבוא<sup>65</sup>. ופירוש משכיל לאיתן, שבחי' משכיל ישנה אצל איתן, דאיתן יש בו ג' פירושים, איתן לשון ישן, ואיתן לשון חזק, ואיתן לשון קשה (הארט), שאינו סובל שינויים כו', וקאי על התוקף דעצם הנשמה, והוא בחי' אות יו"ד וקוצו של יו"ד שבנפש (כמבואר בלקו"ת פ' ראה ובכ"מ בענין שם הוי' שבכל אחד מישראל). וזהו גם בחי' ראש צורים, כמ"ש הרד"ק<sup>66</sup> בפירוש תיבת צור, שזהו ע"ד איתן מושבך. ובחי' זו נמשכת (באופן של הרחבה) בכל כחות הנפש ועד למחשבה דיבור ומעשה, וכסיום המאמר של רבינו הזקן, שע"י כח המשכיל הוא האזרחי, שמזריח לכל הכחות והחושים.

**וזוהי** שלימות העבודה שממשיכה ברכות הוי' בכל המצטרך לו, לעבוד עבודתו מתוך הרחבה, ולהתברך בבני חיי ומזוני רויחי, ועד לאופן של נסים גלויים למעלה מן הטבע שנמשכים למטה מעשרה טפחים, כפי

(63) סה"מ תרפ"ה ע' ס ואילך. תרפ"ח ע' קכא ואילך. תש"ג ס"ע 72 ואילך. תש"ח ע' 61 ואילך.

(64) ראה אוה"ת לתהלים (יהל אור) ע' שיא.

(65) לקו"ת ר"פ ראה.

(66) במכלול ערך צור — הובא באוה"ת פרשתנו ע' תתקיג.

(59) פרשתנו שם, כ.

(60) לקו"ת פ' ראה יט, ב. אוה"ת אמור ע' תתס.

(61) שאמירתו התחילה ב"ב תמוז השתא, התחלת שנת הפ"ט להולדת כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ נ"ע, בעל השמחה והגאולה (ראה סה"מ י"א ניסן ח"א ע' 1 ואילך. וש"נ). המו"ל.

(62) פ"ג ג' נדפס לאח"ז באג"ק אדמו"ר מוהרי"צ ח"ג ע' שלה].

שהי' בימי הגאולה האלו אצל נשיא בישראל, ובתר רישא גופא אזיל<sup>67</sup>,  
 להמשיך לכל ההולכים באורחותיו, ועד לכל אשר בשם ישראל יכונה<sup>68</sup>  
 (כהדיוק הידוע בזה שנתבאר בכ"מ<sup>69</sup>), ובאופן שגאולה זו מביאה גם  
 להגאולה הכללית של כל בני, בקרוב ממש, ע"י משיח צדקנו.




---

י"ב תמוז הראשונה — אג"ק שלו ח"ב ע' פ.

---

(67) עירובין מא, א.

(68) לשון בעל הגאולה במכתבו לחגיגת וש"נ.

(69) ראה לקו"ש ח"ח ע' 329 ואילך.